

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
 VYCHADZAJÚ KAŽDÚ NEDEĽU NA 16 STRANÁCH.

Predplatná cena:

Na celý rok — — — — 2 zl. — kr.
 Na pol roka — — — — 1 " — "
 Na štvrt roka — — — — " 60 "
 Jednotlivé číslo 4 kr.

Zodpovedný redaktor:

Dr. JOZEF JANDA.

*Redakcia a vydavateľstvo: Budapešť,
 VIII. ker., Józsefkörút 35.*

sem sa majú posielat predplatky, jako i do-
 pisy do novin, ohlášky a náhodné reklamácie.
 Cena jedneho 5 stĺpcového malého riadku je
 10 kr. Rukopisy sa naspák nedávajú.

Sestry.

Ach tí liberáli!

ch tí liberáli, však sa len krčovite držia tej moci, jako by jej nikdy nechceli byť zbavení, jako by im ona na veky bola prisahala vernosť.

Povedané bolo, že do 20. januara koniec vezme mimozákonný stav, do poriadku prídu všetky záležitosti ústavy a krajiny; a hľa čo chvíľa je už 20. febr., a ešte nič nenie v poriadku.

Na čele vlády, na čele liberálnej strany je taký muž, ktorý už čo hl. župan sa vyznačil s tým, že čo chcel previedol v stoličnom výbore. A teraz tiež vyniká touto vlastnosťou, čo nenie malá vec, lebo však stojí na čele veľkej uhorskej krajiny, že Bánffyova vôľa musí sa previesť, toho dôkazom sú minulé voľby krajinských vyslancov. Totože dokazuje aj terajší stav politického položenia.

Následkom násilného vladárenia liberalismu ľavičiaci odopreli Bánffymu na sneme provisorium vyrovnania, idemnitu ba i zvolenie predsedu. No o rozpočte a o kvote tak tiež o prevedení zákona o rekrútoch ani spomienky nemohlo byť. A pán Bánffy múdrosťou Tiszov podporovaný si myslel, že však si on pomože; na jednom zasadnutí liberálnej strany na návrh starého Tizu pol treť sta liberálnych vyslancov podpísalo sa, že oni oslobodia Bánffyovu vládu na sneme, keby ľavičiacim pod obžalobu bola položená; že oni na seba berú zodpovednosť za všetko, čo sa stane v dobe mimozákonného položenia. Tedy tak! doposiaľ sme mali len zodpovednú vládu, odvčuľku ale jestvuje v Uhorsku už aj zodpovedná liberálna strana! Hja keď sa len krčovite držia liberáli týchto masných hrncov, ktoré už skoro 25 rokov tak chutne vylizujú.

Ešte ani teraz nevieme istotne povedať, či bude čo z pokoja, alebo nie.

Tiszovszký klik všemožne pracoval proti nemu.

Ano, liberálne trúby, židovsko-zednárske časopisy — ináč ich nemôžeme menovať, lebo však na nás kresťanov len hanu kydajú, kdežto židov a liberálnych zednárov po nebo vychvalujú — tedy isto liberálne trúby už začaly pôdu pripravovať k rozpusteniu snemu.

Na ich nešťastie ale ústavne smýšľa jeho veličenstvo, ktorý za prvú vec najväznejšiu považuje svoju apoštolsko-kráľovskú prisahu, proti ktorej ani k vôli daktorým liberálom

nechce jednať proti tomu zákonu, na základe ktorého krajinský snem sa nesmie rozpustiť, zakaiaľ nenie prijatý rozpočet, alebo idemnita.

Ponevác Tiszovia nechcú pokoj, lebo by on zlomkrkom ich vplyvu mohol byť; Bánffy ale dľa Tiszov sa riadí, samo sebou sa rozumie, že zlé výhľady boly na pokoj. Zamiešal sa tedy jeho veličenstvo celkom mimoriadne do tejto veci a poveril Szélla, aby pojednával s ľavičiacimi podmienky pokoja, ktorí sa už nechcú vpustiť do pojednávania s Bánffym. — Nedávno privrženec Tizu, financminister Lukáč bol vo Viedni. Každý si už myslel, že je už po pokoji. Lenže po ňom ta šiel na výsluch Széll, ktorému sa podarilo výhľady napraviť tak, že teraz už zas veje vetrík prajný.

Teraz vec tak stojí, že sami zaťatí nepriatelia pokoja už vidia, že musí čím skorej prísť čas pokoja, lebo to nielen ústava ale i samé jeho veličenstvo žiada. Bánffy musí opustiť svoje miesto; je pravda, že Bánffy dostane predsedu snemovne, idemnitu, provisorium a vojenský zákon; lenže on verejne sa zaviazal nielen pred svojou stranou, ale i v sneme, že jakonáhle sa tieto veci na sneme prevedú, hneď zaľakuje; okrem toho ľavná zmena stanov snemových a uvedenie kurialneho súdobníctva o krajinských voľbách sa tiež prevedie prv, nežli by snem rozpustený bol.

Teraz už nestojí pokoji v ceste žiadna veľká prekažka.

Je síce ešte jeden bod na ktorý veľkú váhu kladie tak neodvislá, ako i ľudová strana, lenže možno, že sa ten bod odloží. Tieto dve strany totižto žiadajú, aby si aj volebné právo na širší základ založilo, to vraj záujmy ľudu žiadajú, ktorý je teraz z väčšiny zbavený volebného práva.

Lenže tohoto sa boja „štedrí“ liberáli, že sa táto otázka prv študovať a základne rozvažovať musí.

No ľavičiaci predsa len nebojovali darmo, ako vidíme.

Po tých posledných voľbách si myslel Bánffy, že aspoň do smrti bude môcť vladáriť, a hľa, práve tieto voľby rozhorčily ľavičiaci natoľko, že svojou vlasteneckou vytrvanlivosťou v boji za vlasť, za ústavu a práva občanov sbuktatovali Tiszom tak veľmi podporovaného Bánffyho.

Nech žije ľavičiaci!

Fezoj Adnaj.

POLITICKÉ CHÝRY.

Kňaz a politika. Liberálne časopisy vytrubujú, aby sa kňazi nezaoberali s politikou. Zatiaľ kňazi liberálov podporovali vplyvom a peniazmi, nikdy sme to nepočuli, teraz ale, keď viere verní kňazi kalia liberálom vodu, už nechcú títo, aby sa kňazi s politikou zaoberali. Kňaz tak platí daň, ako hocktorý iný občan, tak ho príjmu za vojaka, ako hocktorého iného súceho chlapa, dobrú činnosť vo väčšej miere žiadajú od neho, nežli od hocktorého iného: a nemal by sa s politikou zaoberať? Snáď nemá k tomu dostatočnej vzdelanosti? Snáď sú matrikári vzdelanejší, a veď títo sú hlavnými kortešmi liberálnej strany. Keď sa kňaz nemá zaoberať politikou, vtedy prečo podporovali úradné kruhy tých kňazov, ktorí na Horniakoch proti ľudákovi vystúpili?!

Stredisko úverkových a potravných spolkov má sa utvoriť 16. februára popoludní o 4. hodine v miestnosti budapeštianskeho kruhu, kam sa úctive povolávajú zástupcovia vidieckych spolkov. Nápis strediska má znieť: Krajinské stredisko uhorských kresťanských a na kresťanskom základe stojacích úverkových a potravných spolkov. Ktorý spolk chce byť členom tohoto stredia, musí ročne platiť 25 zlatých, za čo sa stred odplácať bude radou a zaopatrením potrebných látok a tovaru.

Odročenie snemu v Rakúsku. Rakúsky ministerpredseda na neistý čas odročil snem odpisom cisára. Zafatí Nemci totižto obštrukciou prekazili všetku osožnú prácu, tak že Thun prinútený bol na dlhší čas odročiť snem, pravdepodobne do jasene. Všetky strany veľmi sú prekvapené. Vláda je odhodlaná mimoústavne vyhovieť všetkým tým potrebám, ktoré nemohly prísť do poriadku ústavnou cestou. Ináče vláda Rakúska aj mimo snemu na základe 14. §. má právo vyrovnanie previesť. Nemci tedy nič nedocieľa svojou obštrukciou, ba len škodia ústave Rakúska. Že by rakúska vláda po ceste nezákonnosti kráčala, to ani jej najväčší protivníci a nepriatelia netvrdia.

Poradu mala liberálna strana 7. februára. Liberáli totižto už veľmi nespokojní boli, že Bánffy bez ich vedomia pokračuje teraz vo všetkom, a veď oni ho podporujú. Aby ich Bánffy uspokojil, nechal ich skrze predsedu liberálnej strany k porade svoláť, lenže hneď po zahájení porady prosil liberálov, aby odstúpili od tázania sa a rečenia, lebo on úprimne hľadá pokoj, a aby spokojní boli s tým, čo im on povie sám od seba. A liberáli, ako obyčajne, tak i teraz bez slova kývli hlavou a spokojne sa rozišli.

Odročenie snemu. Z ohľadu na fašiangy a na pojednávajúce podmienky pokoja krajinský snem je odročený do 16. februára. Kto vie, čo nového bude, keď sa vyslanci znovu sídu. No osem dní je dosť dlhý čas aj k tomu, aby Bánffy buchol. Dal by Boh, aby sa to do tej doby stalo. Okrem privržencov Tiszu nevieme, či by ho kto oplakával. No my len to opätujeme, že Božie mlyny bár pomaly, ale isto melú.

† **Gr. Gustáv Pongrácz**, neohrozený katolícky veľmož a brat novo-mestského p. prepošta, zomrel 7. februára v 58 roku veku svojho. Za práva cirkve najprv čo vyslanec, neskôr čo veľmož obetive bojoval. V posledné roky následkom choroby utiahnuto žil v Mnešiciach. O. v. d. m. T.

Krajinský snem.

Snemovňa vyslancov.

4. febr. Po prevedení jedného zejmenného hlasovania nasledovala interpellácia Simu o voľbe do obecného výboru v obci Congrádskej Sándorfalve, pri ktorej príležitosti hlavný slúžny brutálnym užívaním práva kandidovania celkom znemožnil, že by sa tak rečeno jednohlasne podporovaní kandidáti ľudu do výboru boli dostali. Po interpellácii sa pýtal, akým právom sa odvolávajú liberáli na väčšinu. Len to je čudné, že ľud hneď nevykrúti krk takému slúžnemu! Žiada si, aby na jeho interpelláciu nástupca terajšieho ministra dal odpoveď.

6. jan. Pred zasadnutím nahováral predseda Madarász — ktorý už tiež zunoval ustavičné hlasovanie — vyslancov, aby zasadnutie každý deň len jednu hodinu trvalo. Fraňa Bolgára jednoduchým hlasovaním nepripustili k slovu pred denným poriadkom. Potom sa previedly ešte tri zejmenné hlasovania, a síce na prosbu Lakatoša, Rakovského a Blaškoviča. Ani jednemu nebolo dovolené rečniť. Na chodbe domu, ako predtým, tak i dnes pojednávaly sa podmienky pokoja. Jeho veličenstvo vraj na každý pád žiada pokojnou cestou spraviť poriadok.

7. febr. Keď Roszival vkročil do snemovne vyslancov, ministrom sa poklonil a s Wlassicsom sa shováral, Zmeskal zvolal, že: Aha, vacovský biskup je chorý! Po prečítaní zápisnice nasledovalo zejmenné hlasovanie. Pred denným poriadkom chceli rečniť Kubik, Szluha, Lakatos, Reitter, Wittmann, spolu aj zejmenné hlasovanie žiadali na svoju prosbu. Liberáli tak sa začali vadiť pod jedným zejmenným hlasovaním, že predseda musel vyzdvihnúť zasadnutie.

8. febr. Po prevedení dvoch zejmenných hlasovaní oznámil predseda, že do 16. febr. nebude zasadnutia; Sima neprijal návrh predsedu, lebo vraj sám Bánffy bol slúbil, že neodročí snem, zatiaľ potrvá exlex položenie. Aj tak je viac vážnych otázok, ktoré pretriasť treba. Tak na pr. Fejérváry oslovil stolice, aby prípravy činily k rekrutovaniu. Bánffyho oslovil, aby už išiel preč, a vraj všetko bude v poriadku. Celá snemovňa hlasovala proti Simovi, ktorý proti odročeniu rečnil. Na konci zasadnutia na otázku vzal Sima ministerpredsedu, ako sa opovážil dať 32 tisíc zlatých buchnutému liberálnemu denníku „Országos Hírlap“, keď bez indemnity nemal k tomu práva. Ministerpredseda zapieral, že by on dačo bol dal tomu denníku. Na konci zasadnutia prial Madarász, aby úcta k ústave neporušená, vážnosť koruny tiež taká bola, keď sa o týždeň znovu sídu. Nech vraj vyslancom tak pomáha Pán Boh. Po zvučnom éljenovaní rozišli sa vyslanci.

Listy Adiny.

Ôsmy list.

Drahý môj Otče!

Ponevác si vďačne prijal moje zprávy o tom prorokovi, a dobre viem, že tvoja múdrosť, učenosť a zbožnosť konec spraví všetkým pochybnostiam mojim a privedie ma k pravde: prinútenou sa cítim byť, sdeliť ti ďalšie udalosti, ktoré som sama zkusila. Opíšem nielen ten dojem, ktorý ony na mňa činily, lež aj ten, ktorý ony činily na iných, na mudrcov, učencov a vôbec na tých, ktorí tam boli. A tak veľa dôvodov sa dozviem, ktoré bezpochyby úctyplne prijmeš už i z ohľadu na tie osoby, ktoré hodnosťou a múdrosťou vynikajú. V poslednom liste som spomenula, že ten mladý stotník poslaný bol proti Barabbášovi, spolu ale aj nám on bol k ochrane. Včas ráno, keď sa ešte len ukázalo slnko, utešeno príjemné bolo povetrie. Bola bych mala chuf s tou najväčšou rýchlosťou jazdiť na púšť. Keď sme sa k Bethanii zbližovali, asi tridsať detí pustiny prijazdilo k nám, keď nás obzrely, odjazdily medzi vrchy. Jedna trieda stráže dostala za nimi sa pustiť. Amos vyslovil, že bez toho vojenského sprievodu synovia Ezaua by nás boli prepadli, vykoristili. Stotník povedal, že hŕfne putovanie k Jordánu je tomu na príčine. Tedy Ezau ešte vždy nenávidí Jakuba pre to požehnanie, ktoré mu otec udelil. Rimani obdivovali obratnosť synov Ezaua, darmo by sa boli usilovali dohoniť ich. Nezádho sme prišli do Bethanie. Kantár som na krátko chytila a zvolala som na Amosa, aby sme trochu postáli, ponevác utešený pohľad bol ztadiaľto na Jeruzalem. Lenže Amos nepočul môj hlas, lebo ja som veľmi na zadku zostala. Čo keď zbadal stotník, s jednou triedou ku mne pribehol a ochotný bol na mňa čakať. Jeho zdvorilosť som prijala a poďakovala. Keď som Jeruzalem obdivovala, moja myseľ s minulosťou sa zaberala, keď ešte náš otec Abraham pred bránou mesta stretol Melchisedecha a mu poklonu činil. Zas Dávida som videla na čele veľkých zástupov jazdiť proti nepriateľovi. Cez tú utešenú dolinu v duchu som videla ísť kráľovnu Arabie, Schebu, ktorá šla bohatstvo, múdrosť a krásu Šalamona obdivovať. Ach a teraz celý svet pozná deje otroctva a poddanosti Izraela. Lenže príde deň, Drahý Otče, v ktorý Sion zdvihne svoju hlavu, oblečie sa do kráľovského rúcha, Boh ho horunou okrášli, jeho moc a sláva nebude mať konca. Potom zas som videla v duchu tie vojenské zástupy cudzie, ktoré vydobýly Jeruzalem, bárs tam býval Boh v tajomstvaplňom ohni Schechinacha. Lenže keď je Boh prítomný v daktorom meste, alebo srdci, on ho aj oslobodí; to ale vieme, že srdce našich otcov až veľmi sa odvrátilo od Boha, preto boli odovzdaní nepriateľom s nimi tvrdo nakladajúcim. Oh, drahý Otče, keby si to len všimol náš utrápený ná od. — Stotník mi povedal, že bych mala vidieť Rím, ktorý je šesť ráz toľký, 65 kostolov má, kdežto v Jeruzaleme je len jeden, na čo som hneď poznamenala, že aj Boh je len jeden; my fotizto v jedného Boha verime. On mi odvetil, že aj oní len v jedného Boha veria, ktorý ale ostatné menšie božstvá stvoril. — Eutovala som tohoto statočného a vzdelaného muža, že je tak ďaleko od poznania pravdy a usilovala som sa z prorokov dokázať, že je Boh len jeden, ktorý všetko stvoril. On ale kvet odtrhol so stromu, riekne: Veľký Jupiter (hlavný boh pohánov) nemôže sa natoľko uponížiť, aby takýto kvet stvoril a iné podobné menšie veci. On stvoril slnko, mesiac,

hviezdy a zem, menšie veci ale menším božstvám prepustil. Rozprávajte mi, slečno, o jednom Bohu; dokážete-li mi, že On stvoril všetko, vás Boh bude i mojim Bohom. — Teraz nemala som k tomu príhodného času, lenže som uzavrela, že pri príležitosti to učiním. On už veľa počul z našej viery od rabína Amosa; lenže toto všetko len jeho zvedavosť zväčšovalo a nedostačilo k vykoreneniu nepravej pohanskej viery v jeho srdci. Lenže jeho rovné a statočné smýšľanie zárukou bolo, že jednú príjme pravú vieru Izraela. Potom sme jazdili cez hlavnú ulicu Bethanie a nezádho sme prišli k domu tvojho priateľa rabína Abela, ktorý pred mnohými rokmi v Alexandrii zomrel, kam k vôli obchodu prišiel. Tys mi za povinnosť naložil, dozvedieť sa o jeho deťoch, ktoré — ako si myseľ môžeš — sú už dospelé a v Bethanii bývajú. Ponevác s Mariou sú veľmi za dobre, uzavreli sme na pol hodiny navštívili ich. Ich byt je jednoduchý, lenže taký sladký pokoj tam panuje, že sme sa hneď ako doma cítili. Keď počuli, že i ja som prišla, asi 22-ročná čarokrásna deva prišla ku mne a veľmi vlúdnu prívietivosťou ma privítala a obejmula. V rukách dobrej sestry som sa cítila byť, tak som cítila, ako bych ju na veky musela milovať. Mariou sa volá. Potom zas asi 30-ročný mladík prišiel s veľmi vtipnými ťahy na tvári, keď mi ruku podal, priateľsky sa mu žiarily obe oči. O jeho ráze nemusím ti písať, dostačí poznamenáť, že je on synom tvojho priateľa. Na prahu sa zjavila Marta, staršia sestra. Odprosovala ma, abych im prepáčila, že len tak chudobne môžu privítať bohatého muža v Alexandrii dcéru — takto ma menovala. Ja som ju ale tak láskave obejmula, že hneď mala ku mne dôveru. Celá rodina veľmi príjemný dojem činila na mňa. Každý člen tej rodiny mal dačo príjemného pri sebe; tak mi prichádzalo, ako bych v nich jedného brata a dve sestry bola nalezla. Marta hneď mala starosť, aby sme sa občerstvili; po malej chvíli sme už za hojným stolom sedeli. Lazar a Maria vypytovali sa ma o Alexandrii, o hrobe svojho otca. A keď som im sdělila, že na tvoju žiadosť kerstvými kvetami som často okrášľila ten hrob, tu mi ruky stískali a také vďaky mi činili, že sa mi slzy tisly do očí. Láskavosť Marie opísať je vec nemožná. A veď ani nie mimoriadna krásna, lež duša ju činila takou milou, že to ani vysloviť nemôžem. Jej oči sú utešeno svetlé a preda sa nachádza v nich ten oheň, ktorým oči židov tak vynikajú. Jej bohato husté vlasy sú krásnej žltej barvy. Jej milá tvár dôveru vzbudzuje v človeku k nej, pretvarovať sa nebola by v stave ona. Jej staršia sestra Marta je na svet súca osoba, k tomu je stvorená, aby rozkazovala a riadila. Veľmi sa nanáša na Lazara; čierne vlasy a oči má. Jej priateľská zdvorilá vlúdnosť každého človeka musí získať, kto len s ňou obchod má. Starosť s uhostením spojenú celkom vzala na seba. A Maria — ako by sa to samo sebou rozumelo — prepustila jej túto farchu a počala o Egypte rozprávať, kde naši otcovia tak dlho žili v otroctve. Maria sa ma pýtala, či sa nebojím v Egypte žiť? Či som videla hroby Faraona, či tých 70 pyramíd pri Nile tiež naši otcovia spravili? — Rabin Amos s Lazarom sa shováral a zvedavo sa vypytoval o prorokovi na púšti, ktorého Lazar navštívil. Po jedení ukázala mi Marta tri utešeno vyšívané stužky pre kostol. Tie dve sestry z vyšívania žijú, Lazar ale píše zákon a žalmy pre kňazov. Aj odpis knihy Izajáša mi ukázal, 107 dní mal s ním práce. Utešeno bol on shotovený. Pri odpisovaní veľký pozor musí dať, ponevác keď aj len o jednu písmenu viac alebo menej napíše, už musí to celé dielo odhodiť. Kňazi sú prísno hákliví na to, aby úplne dokonale boly zákony odpísané.

Maria mi aj modlitebný stolček ukázala, ktorý si rozkázala u nej manželka Piláta, keď v Cesarei bola. Peniaze nebude pýtať od nej, lebo vždy sa k nim prajne chovala, tak že raz svojho lekára poslala k Lazarovi, ktorý následkom veľa práce ťažko bol ochorel. Na stole ležala závinka s vyšitými písmenami: N. J. To je vraj pre Lazara, a tie dve vyšité písmeny znamenajú: Nazaretský Ježiš! — Ján nám vyprával o ňom — prehovorila moja tetka Maria — veľmi blaženou bych sa cítila byť, kebych ho mohla poznať. — Veru aj ja bych ho rada videla, — znely moje slová. S radosťou nás počúvaly tie dve sestry, konečne prehovorila Marta: Keby ste o dakoľko dní skorej boli prišli, boli by ste ho mohli vidieť, lebo tri týždne bol u nás, teraz ale v Nazarete je. Poprosil ale Lazara, aby ho po troch dňoch navštívil v Bethabare, teraz pôjde ta, lebo ho veľmi rád má. — Keď ty tedy — riekol Amos k Lazarovi — k Jordánu chceš ísť priateľa navštíviť, dobre urobíš, použiješ-li našu ochranu k tomu a s nami pôjdeš. Lazar sa trochu radil so sestrami, potom privolil k návrhu. — Oh, však je to len blažená rodina! — myslela som si, — však ich len blaženými čini tá úprimná láska! Veru i kráľovia by im mohli závidieť túto blaženosť. Ťažko mi padlo ľúbenie. Ešte i tomu pohanskému stotníkovi sa páčila táto rodina, ako mi to na ceste povedal. Popoludní stavili sme sa v jednej osade medzi Jerichom a Bethaniou ležiacej. Tu sa sišiel rabin Amos so starým priateľom svojim Gamalielom. Aj on šiel k tomu prorokovi, dlho sa shováral s Amosom ale tak, že sme ho nerozumeli. Tento rozhovor veľký dojem robil na Amosa; veľmi som bola zvedavá, o čom sa mohli shovárať. Amos mi ale nič nepovedal. V sprievode Gamaliela bol aj jeden mladík, menom Šavel. Dľa slov Gamaliela, medzi jeho učencami tento je najvýbornejší. Lazar pri Šavlovi jazdil, dlho a vážne sa shovárali po ceste. Šavel domnieval sa, že z učenia toho nového proroka len nebezpečenstvo môže pochádzať, kdežto Lazar dokazoval jeho božské poslanstvo. Rímsky stotník pozorne ich poslúchal. Lebo vo svätom písme sbehlý Šavel dokazoval, že Mesias nemôže mať takého jednoduchého predposla. Potom nádherne líčil príchod, slávu a panovanie Mesiasa, tvrdiac, že anjeli mu musia pripraviť cestu a nie taký na púšti žijúci muž. Pod večer sme zazreli mesto Jerichov. Keď sme prišli k mestu, už boly brány zatvorené. Stotník vykonal, že nás dnuká pustili. Na druhý deň po bezpečnej ceste bez stráže sme jazdili ku Gilgalu. Stotník včas ráno opustil mesto, aby prenasledoval Barabbáša, ktorý v predošlú noc neďaleko Jordána napadol a vykoral, ba i zabil viacerých. Tieto riadky píšem pod prístreším letného bytu rabína Amosa. Na druhý deň ráno šli sme do Bethabary, ktorá dedinka za Jordanom leží, kde Ján neskôr krstil. Lazar, Šavel a viac zákonníkov vybralo sa na púšť, aby ho videli a slyšali.

Naozaj, Drahý Otče, medzi nami tak zriedka sa zjavi dajaký prorok, že i tá myšlienka, že Ján je prorokom Božím, je v stave do pohybu doniesť ľudské srdce, a takú zvedavosť, nádej vzbudila v srdci Israela, ako sa to snáď nikdy predtým nestalo. Každý sa pýta: Čis videl toho nového proroka, čis ho slyšal? Či je on Mesias alebo Elias? — V najbližšom liste nakrátko opíšem, čo som videla a zkusila v Bethabare; myslím, že ten list bude vzácnejší od tých, ktoré som doposiaľ písala. — Oh, keby sa v príchod Mesiasa skladaná nádej čím skorej skutočnosťou stala, aby sme ho, keď príde s vierou, úctou a láskou privítali. S čím zostávam tvoja poslušná dcéra

A d i n a.

Púť na Kalvárii.

(Pokračovanie).

Po tomto rozjímaní, sfa by v srdciach našich tým pevnejšie presvedčenie sa usadilo, rýchlo sme napredovali. Každý bol presvedčeným, že tá úcta, ktorú preukazoval do teraz proti Matke najčistejšej, pevný základ má, a od teraz tým väčšmi ju chce nasledovať; jestli ju nectil dostatočne, od teraz s tisíc násobnou úctou to chce vynahradiť. Tu začal Saček mladistvým hlasom predspevovať tú peknú pieseň, ktorá bola v najkrásnejšom súzvuku s menom miesta „Pekelko.“ „Kde sa hriešnik obrátiť mám — Boh na mňa rozhnevá.“ Všetky hrdlá sa ozývaly; sfa by si bol slyšal samu spravodnosť Božiu, ktorá s pekelnými mukami upozorňuje človeka, aby sa na pravú cestu obrátil. Všetko spieva okolo teba, a prosí ťa: „Človeče obrať sa, lebo Pán Boh je rozhneván na teba pre tvoje hriechy. Ideme ako vojsko sriadené, ktoré sa hrozí nepriateľovi, prenasleduje ho; povzbudzuje sa spevom — nie však nepriateľovi telesnému, lež duševnému t j. chriechu v ústrety. Pohnuté je každé srdce, ani čo by milosť Božia sa vyliala na nás, aby sme tým istejšie každý hriech mohli premôcť.

Odtiaľto sa už ukazuje úrodné pole; hory vednú a vrchy sa tratia. Kde tu vidieť i ovocné stromy. Poliakov inás vždy viac a viac privítalo. Spev náš sa m najlepšie líbi. Prichádzame na „Gašparky.“ Viac chalupiek je tu po spolu. Biedni ich obyvatelia nás s úprimnou tvárou vítajú; kľaknú si na kolená a modlia sa. Na jednej strane stojí studňa na druhej križ. Mnohí zvláštne ktorí na prdku boli najprv utekajú ku studni, až potom ku križu. Unávení boli, smädni, rozpálení, a preto sa čím skôr chceli občerstviť. Ostatní zrazu zastali a známym nám už spôsobom prichystajúc sa k rozjímaniu pozorne načúvali.

„Matko najčistejšia! Oroduj za nás! — prečítal som z „Nábožných výlelov“ túto nasledujúcu vypoveď a začnul som ju takto rozlúšťovať: „Najmilejšia Matko najčistejšia“ je sfa by doplnkom tej predošlej: „Matko najčistejšia“. Tá prvá nám predkladá hodnosť materinskú bl. Panny Marie čo najčistejšiu, hneď na začiatku toho, ako matkou zostala; táto druhá ako matka najčistotnejšia až do skončenia sveta jej. Samé slovo to dokazuje. Čistý je ten, ktorý v istom čase je taký; čistotný ten, ktorý dlhší čas zostane takým a usiluje sa až do konca vytrvať.

A bl. Panna Maria v tomto smysle je nielen matkou najčistotnejšiou, pretože čistotu

svojú manželskú nikdy neporušila; lež je večne i Pannou, ktorá ani pred tým, ako porodila svojho jednorodeného syna, ani potom nikdy žiadneho mužského nepoznala. Žili so svätým Jozefom, ako brat so sestrou, pomáhali si, milovali sa, ale v tej najväčšej čistote sotrvávali. Na toto vraví sv. Tomáš aquinský, zavrhuje blud Helveduisov, ktorý to tvrdil, že sv. Jozef s Pannou Mariou po narodení Kristovom mali spolu dietky, nasledovne: „Toto sa protiví po prvé dokonálosti Kristovej, ktorý ako dľa prírody božskej jednorodený Syn matky je, sťa najdokonalejšie semä jej. — Po druhé toto blúdne učenie protivosť činí Duchu sv., ktorého svätinou bol jej pannenský život, v ktorom telo Krista Pána utvorilo sa; a preto nebolo by sa svedčilo, aby skrz druhého bol porušeným.“ — Preto keď je i reč vo svätom Evanjeliume o bratoch Kristových; keď sa i on menuje prvorodeným, to neznamenať tolko, ako by on snáď ozajstne bratov bol mal, ako by bl. Panna Maria ešte i druhé deti bola mala: lež toto je len zvyk apoštolov, ktorý sa považovali sťa by za bratov jeho, a zvyk židov, ktorí či mala niekto matka viac synov, lebo nie, prvého vždy jednorodeným menovali.

Život bl. Panny Marie bol vždy utiahnutý; ona doma pri sv. Jozefovi v pokojíčku strávila Mnohé roky. Všetkého sa chránila, čo by bolo ten najmenší tieň na ňu mohlo hodiť. Nie špatné myšlienky, nie slová, nie žarty, nie skutky, všetko toto ju netrápilo, prečo by snáď bola musela sa hanbiť sama pred sebou, alebo pred druhými; vždy bola tou istou, čo od začiatku života svojeho, na ktorú ani len dych hriechu neprišiel. V chudobe postavená opatrovala domácnosť svoju; v svornosti žila so susedami svojimi v Nazarete; opatrovala Ježiška s tou najväčšou starosťou; žiadneho pokušenia ku zlému jakživ nikdy necítila. Jej život bol čistý vždy ako kryštál; príkladom svojim predchádzala každého a dobrou radou: nikdy ani tá najmenšia telesná žiadosť neprišla na ňu. A v tomto nám slúži opravdovým živým príkladom i teraz, a hodna je toho, aby sa „Matkou najčistotnejšou“ menovala.

K tejto matke najčistotnejšej sa musia obracať zvlášte kresťanské matky, aby ony v nej videly opravdové zrkadlo, do ktorého sa majú vždy dívať a v cnostiach týchto najmilejších ju nasledovať. Lebo, drahí pútnici, niet strašnejšieho nešťastia pre stav manželský, ako keď kresťanská matka sa na inšiu cestu obráti. Keď tá, ktorá by mala so svojou manželskou vernosťou vždy, všade, až po čierny hrob vynikať. ju zruší; keď nezanechá čistotu svoju

v stave manželskom, čo je základ blaha manželského a detinského; keď tá sa oddá otupným, nečistým myšlienkam, rečiam, slovám a skutkom: zničí všetko, čo radosť, potešenie a slasť tam zapríčinilo; potupí božské a ľudské zákony; na dietky svoje nedbá; manžela život trpčí, a trest Boží sama vyvoláva na seba, ktorý jakživ nevystane. Krásne je polozenie kresťanskej matky; jej hodnosť je veľiká, vážia si ju všetci, ktorí vedia pochopiť významnosť tohoto slova „matka“: ale tým je strašnejšie je polozenie jej, keď ona, kde by mala byť prameňom všetkého dobrého, potešiteľného a blahobyt rozšievajúceho: stane sa zkazou, trestom, pohoršením, kľatbu manžela a dietok na seba prinášajúceho.

Vystríhajte sa všetky matky tohoto nešťastia; dajte pozor na každé slovo, myšlienku a skutok svoj, kdekoľvek sa obrátite. Nasledujte bl. Pannu Mariu až do konca vášho života v jej čistote; keď príde pokušenie na vás, k Nej sa obráťte vždy s týmito slovami: „Matko najčistotnejšia, oroduj za nás!“

(Pokračovanie nasleduje.)

Podivná zima.

*Čudné, smiešne, že vraj zima,
netárajte ľudia Boží!*

*Čo vás prelud spánku trima,
driehmete snáď v temna loži?*

*Pretrite si, hej, okále,
zrite vôkol, v šire diale!*

*Kde sú mrazy, mrazy silné,
že hreby striech prašia domov?*

*Kde sú hvizdy vetrov kvilné,
hlučný chvejot nahých stromov?*

*Ani chýru, ani slýchu,
lavnosť videt všade tichú.*

*Kde je nával, vrzgot sňahov,
kvety okien, hustý závej?*

*Kde hrkálky bielou dráhou
bystrých pejkov, korby hravej?*

*Niet bombolcov, lesku srieňa,
niet o zime ani snenia.*

*Nemáš ľadu, nie klzačky,
v riekach samé pesty, veckte*

Dievky drhnú, perú práčky,
nezajde im ver za nechte.
Mlad' nezbedná, detva jará
bosky lieta, šanty stvára.

Lež čoby nie, akoby nie?
Slnko hreje ani v máji.
Rozvolnený ručaj plynie
čerstvej obce po okraji.
Kavky, vrany lozia kolom,
škodnú chrobač sliedia poľom.

Zmizla nemosť hôrky, hvozda,
oživajú vršky, háje.
Čujem starú nótu drozda,
pinky akkord v uši vlaje.
Letný vetrík vanie lesy . . .
Tvrdá, tuhá zima kde si?

Dobre zajkom, nie sú v síroch,
neboja sa strelby, lovu.
Pušky visia kdes' na múroch,
nemôžeš vyjsť na ponovu.
Mlákou brdnúť, miesiť blato?
Nestojí to, prisám, za to.

Nestojí ver, i psi znajú,
nič nevábi ich do stráňa;
pod stenou sa opakujú,
sličky, husi, kočky chránia.
Durný moriak sa vše duje,
proti nim si hudrukuje.

Ozaj teplo, ozaj snadno.
Holky na pec mrskly kožuch.
V čom si pýšia, chodia ladno,
júna príber, ľahký to šúch.
Nepredarmo trasoritky,
imž hrubší šat mrzký, bridký.

Vskutku milo, vskutku vlúdno,
len, len vetvi že nepušia.
Pôvab vonka volá kľudno;
poď prírody do náručia!
Nemrhaj čas v izbe márne,
ber sa k práci do kolkárne!

Zriedkavé to v januári
gulky metať, dámy rútiť;
bodrosť v žilách, rumeň v tvári,
veselo sa točiť, krútiť.

Nezaháľaj, hybaj, rušaj,
cvič, pruž údy, situ zkušaj!

Srd' sa chyžka, či nesrd' sa,
keď stred zimy tak jarný je,
poslúchnem hlas citov srdca,
jachám, kde sa živšie žije.
Však až vpáli ducha zima,
ni pravá jar nezblaží ma.

Dlhomír Poľský.

D y m.

Jesto toho dymu na tom svete! . . .

Kam sa človek podíva, všade samý dym . . .

Nevravím o tom sladkom dyme, ktorý sa valí
z rodinného kruhu blahej domácnosti. Ten dym býva
ospevovaným, a bude požehnaným na veky. Keď ho
pasák uzre na stráni, poskočí si radostou a volá:
„Mamka varí večeru!“ a počne spievať:

Mú, kravy, mú,
jedna za druhú;
jedna nesie mliečko,
druhá tetatiečko,
tretia — smotanú!

a kravy dajú sa do radu bez nútenia a tiahnu k tomu
blaženému miestu, odkiaľ ten dym vychádza . . .

Kde sa obzreš, všetko dymí, kadí: komíny to-
vární a v továrňach i ľudia: pán, dozorca, majster,
nádenník, ba i tí — chlapci. Po ulici professor i žiak,
dôstojník vojenský i — baka; bohatý, chudobný,
zdravý, chorý, ba i bohaté panie cigaretky fajčia. A
ľud ten dym tak si obľúbil, že keď chce svoju veľkú
biedu niekomu vylíčiť, takto sa vysloví: „Nemám ani
len babky na ten tabak!“

Chceš li sa viezť na omnibusi, že by si sa chcel
dobrého povetria nadýchať, chytiš žabu miesto — raka.
Na sedadle kočiš fajči, vo vozíku starý, mladý, až sa
len ten dym tak valí.

A čo to tam na tých roľach aký dym? Snáď
úroda sa zapálila? Nie; mlátiaci stroj vypúšťa dym.
Tam ďalej zase pri Kovaroch a Ludaniciach vidím
orať parou a dym sa valí ako mračno. Tam zas v
Tovarníkách z cukrovej továrne až k nebu mraky
dymu vystupujú, sfa by hrdosť pekročilého priemyslu
hlásaly. A čo parolode a železnice?! . . .

Pôjdem teda na železnici, abych pred dymom
utiecť mohol . . . Ale v ktorej triede a oddiele? V druhej
chodia židia; a sadne-li si človek do ženského kupé,
kde sa kúriť — fajčiť — nemá, príde buď medzi pa-
ničky s plačúcimi deťmi, alebo medzi suchotinárov,
čo obidvoje nie je veľmi príjemné . . .

Raz som sa viezol v dámskom kupé, tam tri pa-
ničky sedely, či svobodné alebo vydaté, neviem. Oblek
maly dla módy. A vek? To sa nesvedčí pýtať. Každá
mala niečo vábného: jedna pekné zuby, druhá buclatú
tvár a tretia husté kadery vlasov ako — Absolon.
Ale vás, milé čitateľky — perse medzi štyrma očima —
uistujem, že tie veci boly cudzie a nie ich vlastní-
ctvom. Na to bych sa i zadušiť mohol . . .

Keď som medzi ne vkročil, daly si ako na nejaké
kommando sklíčka na oči a — odmeraly ma . . . Po-
zdravil som ich. Keď ma obzrely, videly, že bych bol

špatným lovom, a preto nevela dbaly o mňa a počaly spomínať živých i mrtvých. Tu naraz Absolonka vytiahne cigaretku a len tak cez zuby vraví ku mne:

„Nie vám je dym obtížny?“

„Čo tu máš človeče vraveť, musíš proti svojej prirodzenosti povedať:

„Ó, nijak, vaša milosť. Nech sa len ráči fajčiť.“

Vlak postál a za dlhší čas čakal. Vzal som kartu na tretiu a driapal sa do vozňa.

„No, no, koľko vás ešte sem polezie!“ vítal ma zaraz príjemný hlas.

„Do toho vás nič“, odsekol konduktor, „miesta jest ešte dosť!“

„Ale do paroma, však sme nie haringy?!“ ozval sa predošlý.

„No, nič to“, odvetil som ja, „mám zaplateno, právo mám ako ktorýkoľvek.“

„Vám nemáme za zlé, ale konduktorovi, ktorý vás sem pchá. Snáď málo cestujete svetom, lebo by ste sa nedal do plného vozňa stiskať.“

Muž, čo takto vravel, zdal sa byť delníkom z továrne a mal fajku-porcellánku, na nejj tri poloobnažené ženské osoby byly vyobrazené. Vedľa neho ešte štyria sedeli a pri mne muž vážnej tváre. Dymu zase bolo plno — ba ho mohol i krájať.

„To nemôžte vedieť, či som vela necestoval“, odvetil som mluviacemu, „ale doista som bol ďalej, ako vy.“

„Do paroma! A kde?“

Počal som mu vyratovať.

„To vám ani z očí nevyzerá, pane“, ozval sa fuzáň. „Však by ste bol zahynul, ako mucha v cmare!“

Všeobecný chychot od ostatných.

„Nenie každý taký hlúpy, ako by sa zdal“, riekol som pokojne, „ale nie je ani každý tak múdry, akým sa robí. Isté je, že so svojím rozumom došiel som ďaleko, ďalej iste, ako vy s vaším hrubianstvom.“

Fuzáň sa zarazil:

„Vy ste akýsi milostpán, keď sa hneď ráčite uraziť.“

„A vy ešte väčším, lebo si slova ani nevážite. Hádzete nimi, ako niekedy starí králi s peniazmi medzi ľud.“

„Za tie peniaze si mohla chudoba niečo kúpiť“, ozval sa môj vážny sused, „ale vaše slová, navzdor peknej porcellánky — nemajú nijakej ceny.“

Pozoroval som často pri chvastaloch, že ostrá reč z druhej strany naraz ich zronila. Tak i tuná sa stalo s tou porcellánkou.

Pohliadol von oknom a zahliadel sa, lebo ostal zahanbený; aby to však nejako zahladil, doložil:

„Že až vo Viedni ste bol, pane? Tak znáte tieto tri dievčatá na tej fajke. Sú to vraj Viedeňčanky.“ A ukazoval ich.

Súdruhovia zase sa posmeškovali a sprosté poznámky činili, ktoré opakovať neslušno...

Môj vážny sused vrtil sebou diho, až konečne preriekol:

„Vy, človečku, čo pýtate za tú fajku?“

Fuzáňovi sa oko zableslo radosťou.

„Aha, ľúbi sa vám, pravda?“

„Do toho vás nič. Pýtam sa, čo ste za ňu dal?“

„Celú zlatovku.“

„Predajte mi ju.“

„Predám, keď dofajčím.“

„Nie, ja ju chcem hneď.“

„Pridajte o šesťák viac.“

„Pridám. Sem s ňou.“

Fuzáň ešte z celej sily pustil dym, vycedil močku a podal môjmu susedovi:

„Takej dýmky ste ešte nemal. Môžte byť na ňu hrdý!“

„Hneď uvidíte, ako mi je milá“, odvetil môj sused, praskol ňou o zem, pošliapal, až sto kusov črepov z nej učinil.

„Takáto fajka takejto úcty je hodná!“ riekol som a stisol môjmu múdremu susedovi ruku.

Začmudenci sa zarazili a fuzáň doložil: „A na truc zase si takú kúpim.“ Ale sotva to učinil, lebo jeho slová neznely tak — rázne...

* * *

Nuž čo z tohoto chcem?

Ako učiteľ — lebo to je moje remeslo — chcem k poučeniu ľudu prispievať. Ako dym z továrňových komínov sa valí a kalí celú oblohu, tak aj dym planej kultúry — vzdelanosti — zastiera srdce a duše ľudí. Dymom kamenného uhlia hynú ľudia na tele; dymom planej vzdelanosti a pokroku vädnu ľudské duše.

Ročníku, čítaj nábožensko-mravné knihy a spisy, a tak vyhneš všetkému dusiacemu dymu a zachrániš dušu svoju a odpovzdáš ju Tvorcovi večnému nepoškrvenú. S Bohom!

Ján Klauček, učiteľ.

† Caprivi, bývalý kancelár nemeckej ríše a nástupca Bismarcka, zomrel v Skyreene 6 febr. b. r. v 68. roku veku svojho.

Noví farári. Vdova nebohého grófa Ladislava Hunyadyho poverila osv. biskupa Imricha Bende, aby on zaplnil kysucko-novo-mestskú faru, pod jej patronát patriacu. Biskup ta poslal Kolomana Szmidu za kaplána. Do Diviny ale — ponevác tamejší stavec farár Matej Schántroch do pensie pôjde, jako slyšíme, dostane sa Ján Cvinček, terajší správca fary v Kysuckom Novom Meste.

Milosť Ducha sv. V Segedíne navrátil sa do lona cirkve katolíckej 22. januára kalvín a ženáč úradník 32-ročný L'udevít Biczák. — V Pape zas 60-ročná protestantka vdova Jána Berki; kalvínka manželka Fraňa Pajor a protestantka manželka Ignáca Kučera. Božia milosť sprevádzaj tieto duše, aby tak ochotne plnily ťažké povinnosti s prijatou vierou spojené, s akou ochotnosťou urobily ten vážny krok.

3200 korún daroval dr. Ján Bartha, veľprepošt v Rábe, na základinu pre deti chudobných učiteľov.

† Fraňo Szalavszky, brat trenčianskeho hl. župana, zastrelil sa preto, že nemal trpezlivosti k znášaniu boľosti z lámký pochádzajúcej.

† Prešporský kapitulník Mikoviny zomrel 2. februára b. r. v Prešporke v 72. roku veku svojho. Narodil sa v Zavare, kaplánom bol vo Vrbovom, farárom bol dlhé roky v Smoleniciach. Kanonikom nebol ani pol roka. Následkom porážky zomrel. O. v. d. p.

Zvláštny návrat. V Marmaroš-Szigete navrátil sa do lona cirkve katolíckej profes. kalvín Pavel Hegyi.

Smrť pred oltárom. V Genue arcibiskup Rossi porážkou trafený mŕtvý klesol na zem pred oltárom, keď omšu slúžil.

Fabrikant vína. Baský hlavný slúžny, Ivan Tahy, posúdil vínokupca Jozefa Kleina na 25 zl. peňaznej pokuty a Viktora Detzla, od ktorého Klein odoberal „vína“, na 30 dní do väzenia a 200 zl. peňaznej pokuty. Detzl musí si väzenie vysedeť a nesmie sa grošom vymeniť.

Pýcha v liberálnej strane. Orgány vládnej strany na požiadavky opozície bijú sa v prsia a volajú, že vládna strana nesmie sa dať uponižiť. „Bpesti Napló“ odpovedá na tie povedačky: „Hida'go trčí v handrách, ale za to je samá pýcha. Z roztrhaného kepeňa vyzera holá bieda, ale na perách vysokomyseľ ý úsmev. Keď človek hľadá na jeho biedu, cíti útrpnosť. Ale keď vidí jeho vysokomyseľnosť, nezdrží sa smiechu. Takú smutno-komickú postu u predstavuje terajšia vládna strana. Čím je biednejšia a otrhanejšia, tým pyšnejšie si vykračuje.“

Ženská emancipácia v Spojených Štátoch Severnej Ameriky. V poštových úradoch je tam zamestnано 35.000 ženských. V tlačiarňach pracuje 4500 a v baniach 4721 ženských. Počet krajčíriek obnáša 61.000, počet slúžobných len 70.000. V súkenných a trkáckych dieňach pracuje dva razy toľko ženských, ako mužských. Je veľmi zaujímavé, že v Spojených Štátoch je len 42 000 učiteľov a 130 000 učiteľiek.

Obratný bicyklokmin. Na poldruha roka do väzenia odsúdila budapeštianska súdna stolica Juraja Gricsa za to, že jedno po druhom ôsmim bicyklistom ukradol ich s roj v cene 1210 zl.

Z korhelstva — smrť. V budapeštianskom Tereziove zámočnícky tovaryš Hugo Kerner stretol mlynára Karola Repčeka, ktorý bol páleným rastrebaný. Lenže korhel sa nenaslope preto, aby druhým ľuďom pokoj dal. Repček začal vysmievať Knera, ktorý ho odsotil a ďalej šiel. Lenže na az začnú naňho deti kričať, aby si dal pozor, lebo ten korhel nožom ide za ním. Kerner sa obrátil, vytrhol mu nôž z ruky a za ucho mu vylepil. Korhel padol na zem a vypustil ducha. Súdna stolica oslobodila Knera, že to zo samobrany učinil. Teraz prišla tá vec pred kráľovskú tabuľu, ktorá ho tiež oslobodila. — Korhelom dosť sa káže s karcľa, dosť píšeme aj my o podlosti a ohavnosti korhelstva, a predsa si to nechcú všimnúť. Rozum, majetok, zdravie, ba i sám život je znebezpečovaný korhelstvom, jako to smutná zkušenosť dokazuje, a predsa si nedajú rozumom obdarení ľudia povedať.

K tým pomerom. Nedávno uväznili istého Alexandra Herczegha pre závratníctvá, ktoré páchal pri udeľovaní apatekárskych licencií. Teraz uväznili i Juliusa Berecza, diurnistu v ministerstve vnútra, lebo pomáhal Herczeghovi. Keď totiž daktorý z klientov preukazoval nedôveru voči Herczeghovi, tento predstavil mu Berecza ako vysokého úradníka v ministerstve, od ktorého udeľovanie licencií závisí. Najkrajšie je, že Berecz dostal sa do ministerstva následkom protekcie samého ministra Desidera Perczela.

Turčiansky defrandant, notár a spoľahlivý matrikár vlastenec Inrich Viadár, vlastenecký kortes podžupana Beniczkeho a hlavného slúžneho Ujhelyiho, je už tiež v rukách príslušného baňsko-bystrického

súdu. 2. februára doviez'i ho z Brém. Za roky veselo defraudoval, prikrývajúc svoje hriechy sadením miliónnych stromkov, kortesovaním a iným podobným vlastenčením. O kolké summy peňazí pripravil biedny ľud, všetko ešte nestačili vypočítať; vie sa len toľko, že to robí pekné tisícce.

Ubohá obec. Liptovský Veľký Bobrovec 2. februára zle obišiel; vypukol tam požiar a zhorelo vyše 300 domov. Následkom veľkej víchrice ľudia ani len myseľ nemohli na to, že by tomu požiaru zamedzili cestu. Aj 30 ľudí prišlo o život.

Sobáše v r. 1898. V minulom roku dohromady bolo 133 tisíc a 484 sobášov v Uhorsku. Tedy o 2500 viac, nežli v r. 1897. Najmenej sobášov bolo v marci a apríli (4387). V celej fogarašskej stolici bolo len 6 sobášov. V Štavnici — dľa výkazu štatistického úradu — len jeden sobáš bol, čo by človek ani neuveril.

Hrozný stavec. Vo Veľkom Varadíne akýsi Ján Holló, 81-ročný stavec, obesil sa. Hanbil sa žobraf, tedy radšej sa obesil. Hja, kto neskladá v Boha svoju nádej a dôveru, tomu sú veru neznesiteľné ťažkosti života.

Veľa vlkov je v šarišskej stolici v Makovici. Koncom januára aj poštára prepadli na ceste 4 vlci, ktorých tak mohol odohnať, že strčil na nich a slamu zapáľil.

Nové semeníšte v Ríme. Slávne panujúci pápež Lev XIII. s 250 tisíc zlatými založil v Ríme také semeníšte, v ktorom by sa anglickí kňazi vyučiť mohli. Títo kňazi by boli povolani anglikánsku cirkev spojil s katolíckou.

Z liberála Iavičiak. Ladislav Daniel, bývalý hlavný župan, v blate nechal liberálov a stal si na čelo torontálskeho Iavičiactva, ktoré teraz sriaďuje.

Púť do Lourdu.

Pohnutie : 21. aug. 1899.

Smer cesty :

Budapešť — Kaniža — Marburg — Pragerhof — Villach — Francensfeste — Ala-Verona — Milano — Genua — Marseille — Toulonse — Lourdes — a tou istou cestou nazpät.

Ceny: I. triedy 220 zl.) Uplné
II. triedy 170 zl.) zaopatrenie behom
III. triedy 100 zl.) 8 dní.
III. triedy 80 zl. bez bytu a zaopatrenia.

Termín hlásenia sa :

Pri ľavnej cene : 15. júna 1899.

Pri riadnej cene : 15. júla 1899.

Obširnejšie vysvetlenie podá a programy posiela

Dr. Fraňo Robitsek,

farár vo Veľkom Maroši hontianska stolica.

DO P I S Y.

OD KYSUCKÉHO NOV. MESTA.

Vážený Pane!

Veriaci kresťan vždy sa uspokojí s tým, ako s ním Boh nakladá. Za farára nášho dostal sa vp-nitriansky kaplán Koloman Smida, ktorý je už dvanásť rokov kňazom a apoštolsky účinkoval doposiaľ v Nitre, kde okrem kňazskej povinnosti šesť spolkov katolíckych riadil. Z vnuknutia Ducha sv. pán biskup nám doprial tohoto horlivého kňaza za duchovného; a presvedčený som, že hneď v prvom mesiaci sprostení budeme svojej neprajnej predpojatosti. Ktorá obec ho len pozná, každá závidí N. Mestu tohoto ľudáka neohroženého, ktorý bol na Čaci dôverníkom Černocho. O pána Cvinčeka sa tiež postaral pán biskup, lebo mu doprial fary, bárs nemá ešte farárskej zkúšky; čo je len toho znakom, že pán biskup ho miluje a jeho horlivosť uznáva a odmeniť sa usiloval. Ponevác aj naši veriaci vedia, že dľa slov Kristových od pohana a verejného hriešnika je horší ten, kto cirkev neposlúcha, s jednaním cirkevnej vrchnosti nenie spokojný; Novomešťania čo svedomité dietky cirkve už sa spriatelili s tou myšlienkou, že ztratia horlivého pána Cvinčeka, ktorého miesto zaujme o 8 rokov starší, zkusený a horlivosťou vynikajúci kňaz Smida. S Bohom!

Jeden farník.

ZVOLEN, dňa 29. jan. 1899.

Velactená Redakcia!

V januári vydržovali rímsko-katolícki veriaci bál v prospech svojho chrámu, čo aj s dobrým výsledkom sa skončilo. To jest dôchodku bolo 888 korún; šlachetný úmysel prospechom korunovaný bol od Otca nebeského, lebo to sa nedá odtajniť, že v tomto bezbožnom čase tunajší rímsko-katolícki mužovia pridržajú sa húževnate svojej viery, bár ju hocjakí neznajbohovia potupujú; všade sa najde kúkoľ medzi pšenícou, tak sa to aj tu nachodí, že osočujú toho, ktorý do chrámu Pána chodí, alebo toho, ktorý sv. ruženec sa modlí; pravda, to činia to len vývrheli, ako som to na moje uši počul od takých, čo boli pokrstení katolíci a dnes sú nie ani to ani to, len bludári, ani pochopu nemajú o moci sv. ruženca a opovažujú sa blúzniť proti tým, ktorí to vyznávajú. Ale tunajší šlachetní mužovia statne vzdorujú nápadom diabolským a verejne na javo dávajú city k cirkvi svätej rímsko-katolíckej. Robotníckeho ľudu je tu moc, v plechovej fabrike i pri štátnej železnici, všetko zväčša katolíci, len to ďakovať Otcu nebeskému, že sú nie napáchnutí tým diabolským socialismom, všetko dobrí kresťania a vlastenecky smýšľajúci mužovia.

My katolíci usporiadali sme preto ten bál, lebo náš chrám nemá žiadne patronátstvo a tak mesto znáša farchy, a odkázaní sme na milodary. Na sriadení zábavy viacerí brali účasť, ako sa to obyčajne stáva pri cirkevných záležitostiach, kde osobné záujmy nehrajú žiaden zástoj; každý bez rozdielu na stav a národnosť prispieva ku šlachetnému cieľu. V millennárnom roku tí samí členovia zariadili letnú zábavu, z ktorej čistý výnos tiež bol venovaný tomu istému cieľu, vtedy ostalo 600 korún. Dialo sa to s usrozmnením cirkevnej i svetskej vrchnosti. Na čele zábavy stál čo predseda veľk. p. kanonik Jozef Tmák, zvolenský farár; podpredsedom bol p. Ján Král, mestský kapitán, matkou bálu bola urodz. pani Johanna Steinbrecherova, zvolenská majiteľka, ktorá si v záujme cirkve sv. veľké zásluhy nadobudla. Za dozorcov zvolení boli pp. Jozef Welik a Franc Jeranek, zvolenský majitelia; pokladníci pp. Štefan Littva, Andrej Králik a Ján Wolkomer, mešťania.

Ozvaly sa síce i hlasy bálu neprajné, aj apprehensie sme počuli, že nepôjdu na bál preto, že sme ich len pozvánkou pozvali a nie ústne. Nuž sto ľudí, sto chutí, ale za to bál utešene vypadol a až do 7. nod. ráno sme sa zabávali, aj bez tých pánov, ako sa to jeden pán vyslovil, že hodnovernejší páni nepôjdu, nuž a ktoríže sú to tí hodnovernejší ľudia?! Ale po bále dali sme si pravice a usniesli sme sa, že si katolícky kruh zariadíme. Pomáhajte, Bože!

*Ignác Gasparik,
predseda riaditeľstva.*

DOBRÁ VODA, 29. januára, 1899.

Preslávnny Pán Doktor!

O nešj obci málo kedy počuť; prečo? Preto, lebo medzi horami bývame, a bárs sú aj u nás takí ľudia, čo by mohli kolko réz ctenej redakcii sdeliť dačo, ale myslím, že sa nechcú s tým zapodievať, bárs sa aj volačo takého prihodí; teda ja chytám pero a píšem, ako viem. Čo sa týka náboženstva, sme tu samí katolíci, vyjmúc tých pár, ktorí medzi nami žijú len tak, aj tí pomaly ubývajú, čo chvíľa bude po nich nás, lebo u nás im obchod dobre nejde a Dobrovoďania sú i tak vždycky vo svete, a čo ktorý potrebuje, či vo veľkom a či v malom, dovezie si z Trnavy, a k tomu máme velebného pána farára starostlivého o svoje stádo, ktorý sa usiluje svoje ovečky dobre pásť aby neprišli na zlú pašu pokazeného sveta a stará sa jak o duševné, tak aj o telesné potreby naše; s pomocou pána farára máme tu založené dva spolky: spolok najsvätejšej sviatosti Oltárnej pre dušu, aby prv duše naše zaopatované boly a aby sme sa Pánu Bohu klaňali a za potreby prosili, potom máme spolok úverkový, ktorý dosť pekne prekvitá. Vručne vďaky vremlilovanému pánu farárovi Rudolfovi Novákovi!

S Bohom!

Blavan.

Z ILLAVY, 10. febr. 1899.

Dôstojný Pane!

V citoch žiaľu plných sa rozolývajú srdcia naše. Skormútená a útrpnosti plná myseľ bôľne pozastavuje sa nad ztratom našich prednejších mešťanov. Ani čo by ruka Pána bola sa dotkla mestečka nášho; značnejší občania, ako: Jozef Schimpel, Viktor Thaller Michal Hrubíško, Štefan Hrubíško a Anna Korének neuprositeľnou smrťou uchvátení jeden za druhým odobrali sa z kruhu nášho do večnosti. Zomreli zomrelych hlavne Michal Hrubíško a Štefan Hrubíško vynikali. Oni čo zámožní a neodvislí občania veľké a mnohé zásluhy si získali ohľadom pozdvihnutia a zabezpečenia dobrobytu a blaha mestečka nášho. Čo pevný stĺp strany našej stáli na ceste ku pravde vedúcej, z ktorej žiaden vplyv, žiadna moc nebola v stave ich odstrániť. Ich heslom bolo: „Buď zvíťazí pravda, buď parom vezme nepravdu.“ Život ich plný bol pravdy a nábožnosti. Nech odpočívajú v pokoji, a svetlo večné nech im svieti!

Pri mnohých žiaľu a zármutku plných udalostach, láskavý a dobrotivý Otec nebeský i niekoľko radostných okamihov nám poskytnúť ráčil. Už asi pred tromi týždňami zaviedla sa tá chvályhodná obyčaj, že v mestečku našom v deň nedeľný po litániach schádzame sa v mestskej dvorane, kde počúvame prednášky vzdelaných pánov illavských. Dychtíme túžime po nedeli v tej nádeji, že po vybavených službách Božích, miesto krčmy sídúc sa v mestskom dome, príležitosť máme počuť poučenia plnú prednášku. V prvej prednáške, ktorú pán ka lán Augustín Vinkler, predseda učiteľského sboru, držal, mnoho povšimnutia hodného sme počuli o užitočných a škodných vtákoch, za čo jemu vďaka. Druhou prednáškou poctil nás náš vrelomilovaný pán kaplán Sigmund Recska. Trebárs trochu opozdeno dozvedeli sme sa o prednáške, najväčšou rýchlosťou pospiechali sme počuť slová jeho, tým viac, lebo známe ho čo výborného kazateľa. Prenikavé slová jeho hlboko korene púšťajú do srdca našich, ktoré odtiaľ nevyrvie žiadna mocnosť. Kde len môže, všade príkladom a slovom hlása lásku a mravnosť, trebárs mnoho ráz i s mnohými nepríjemnosťami zápasit musí. Každé slovo prednášky jeho radosť pôsobilo v nás; pritom tak humoristicko-zábavné bolo prednesenie jeho, že i toho najväznejšieho poslucháča pohlo to ku smiechu. To bol pôžitok, akého i to najzaujímavejšie divadelné predstavenie by nebolo v stave nám poskytnúť. Ale aj obecenstvo ponáhľalo sa hlučným potleskom a „eljenovaním“ svoju vďačnosť vyjavit ctenému panu kaplánovi. Tretiu prednášku našim ctihodným mestským učiteľom Antonom Csernyik „o dochovávaní a úžitku stromov“ prednesenú veľmi vďačne sme prijali. Prednáška jeho jak z ohľadu vedeckého tak praktického celú pochvalu a uznanie si získala. Začo buď jemu srdečná vďaka. Ako počúvame,

najbližšie prednášky vydržiavať budú: dôstojný pán Ferényi, pán Rosenzweig, okresný notár, Dudácsek, rychtár a dôst. p. dekan a farár dr. Chorényi, ktorého prednáške sa veľmi tešíme a ju s najväčšou napnutosťou čakáme.

S úctou

A. J.

MURÁŇHUTA, 30. jan.

Váženo Ctený Pán Doktor!

Áký je rozdiel medzi cirkvou a štátom?

Rozdiel medzi cirkvou a štátom je veľký, ako medzi nebom a zemou. Už roku 1562 povedal na tridentskom sneme cirkevnom šľachetný Lainez, generál jezuitov, takto:

„Medzi cirkvou Božou a štátmi ľudskými panuje protiva. Cirkev neutvorila sama seba, ani vládu svoju si neurobila, ale Kristus dal jej zákony. Štáty utvárajú si však vlády svoje svobodne.“

Tento výrok je veľmi dôležitý, lebo dokazuje, že nehľadiac k samostatnému právu cirkve, *ľud, obec právo má svoju vieru hájiť.*

Zcela v tom smysle vyslovuje sa učený jezuita Belarmin, ktorý vládám len dotiaľ pripúšťa ochranu a zrak Boží, dokiaľ sú spravедlivým výrazom vôle svojich národov.

Zrejme je, že z toho právo nasleduje, že katolícke obyvateľstvo môže sa vzpierať proti prijatiu zákonov nekatolíckych.

Bellarmin svoj výrok vysvetľuje v nasledujúcich vetách: „Moc vládna spočívala v ľude. Táto moc je božským právom, avšak božské právo neudelilo žiadnemu jednotlivému človekovi moc: teda dalo ju ľudu v hromadnosti jeho.“ Bellarmin tu poukazuje jasne na pôvod cirkve a štátu; ide tu o najdôležitejšiu otázku všetkých národov a všetkých časov. Moc pápežova a cirkve pochádza zrovna od Boha, moc štátu však z ľudu, a je len dotiaľ božská, pokiaľ duch Boží u ľudu svoje sídlo má. Preto dľa Bellarmina bola svetská moc ľudu v hromadnosti jeho daná; kdežto duchovná moc od Boha zrovna jednomu človekovi daná je. Štát tedy len celým obyvateľstvom svojím obdržať môže božského posvätenia, kdežto cirkev zrovna božskou je. Štát tedy nikdy nemá práva stavať sa nad cirkev, ju podmaňovať, poddanou činiť. Cirkvi je slúbeno, že večne potrvá. Jak by tedy mohla vo veci svojej úradnej moci, vo veci svojich biskupov a kňazov závisieť od svetskej moci, a ešte od židovskozednárskeho, nevereckého, nepriateľského štátu? Tedy z toho ide na javo, že duchovnej moci náleží nepochybná prednosť. Cirkevná moc nemieša sa do svetskej dokiaľ táto duchovným účelom sa neprotiví, nevzpiera. Stáva-li sa to, má a smie duchovná moc svetskú moc do medze jej odkázať.

(Dokončenie nasleduje.)

LISA, 29. jan. 1899.

Vážení pán Redaktor!

Prosím o uverejnenie týchto pár riadkov; chcem ct. čitateľom „Kresťana“ jednu opravdivú udalosť sdeliť; bolo to asi v prostried decembra minulého r. 1898. Mám jedného chlapčeka, ktorý mi ťažko onездravel, na tak zvaný záškrt, na ktorý v našej obci veľa detí zomrelo tak, že ktoré ho dostalo, ani jedno z toho nevyšlo, najprv sme len domáce lieky upotrebovali, potom lekára volali, ktorý ho zaštepil a iste lieky predpísal, a však všetko darmo bolo, po uplynutí 12 hodín horšie bol, a čím ďalej, tým horšie, až konečne začal chrčať a dech sa mu zafahoval, barva sa mu premenila a celé telo zostalo sťa mrtvola, to už hrôza bola sa dívať naň, už sme len okolo stáli a čakali skoro-li ducha vypustí, a ticho sme sa modlili, už mal i košelu ušitú do zeme, i prišiel znovu lekár, keď ho obzrel povedal, že už je všetko márne, jaký tu žiaľ naplnil moje srdce, to každý rodič nech si rozváži, jedine dieťa keď vidí, jako so smrťou pracuje; no a keď sa vŕla Božia, pomyslel som si, Pán Boh dal, Pán Boh vezme, jak je jeho vôľa; tu zrazu mi napadne tá šťastná myšlienka, hľadať iných lekárov, i obrátil som sa s prosbou a modlitbou k blahosl. Panne Marii a k svätému Antonovi Pad., i sľúbil som, jestli mne ten chlapček vyzdravie, že ku cti bl. Panny Marie na veľký oltár na sochu Panny Marie do nášho kostola kúpim veniec, a ku cti sv. Antonovi 10 zl. na chlieb chudobných dať, čo aj s radosťou chcem dať, (ten prosím ct. Redakciu kde mám tie peniaze poslať t. j. tých 10 zl., to my oznámte v odkazoch). *) A hľa div! ani po hodiny netrvalo, chlapec začal ticho dýchať, a tak prichádzal k sebe, že za pár hodín aj inšiu barvu dostával; a chvála Pánu Bohu, chlapec v krátkom čase úplne vyzdravel, čo môžem celkom pripisovať len prímluve bl. Panny Marie a sv. Antona Pad.

J. V.

SKALICA, 1899.

Vážení pán Redaktor!

Dopis minulého čísla 4. nemalo potešil ctené čitateľstvo skalické, ba mnohí sa divili tomu, že sa predsa raz už našla vrana biela medzi nami, ktorá o nás volajakú zprávu po svete rozniesla. Dobré, ale málo, pravili si mnohí, no druhý raz viac; pravil som ja. Materialu máme dosť, udalosti stihajú jedna druhú a síce v krátkom čase sme ztratili dvoch farárov, jedného štátneho, a druhého prepošta katolíckého, obidvoch nám vyrvala strašná smrť. Nás katolíkov zaujíma tá cirkevná fara, pretože je len naša; a hľa! že naša? hneď po pohrebe pána prepošta začali nás navštevovať mnohí, dosiaľ nám aj nevidaní duchovní;

*) Jednoducho na redakciu poslať s tou poznámkou, že je o na chlieb sv. Antona. Red.

a všetci sa utíkali o podporu k pánom representantom a virilistom, majú za rukovodiča nášeho administrátora. Že veľká väčšina ich bude za jedného mladého kňaza; teší sa všetek ľud. Ponevác je on ľudu aj Bohu milý a oddaný a zaiste by sme sa v ňom ne-sklamali, keď by mu to Pán Boh doprial; no my nemáme na to schopnosti? Ja ináč si myslí slavná stolica nitrianska. Páni úradníci to sú naši; p. virilisti professori sú naši; pp. representanti učitelia sú naši, a to je ten patronát! I vyslali nám jakéhosi Lelkeša a ktorého mestský hajdúch po audiencii sprévádzal asi s tým porozumením, že nebudú-li zaňho, dondu o chlebičok. Liberálov uistoval, že pozdvihne jejich zástavu; a neodvislým že sľuboval jakési šmek-sle. No iste je dobrý kazačík, lebo v kasíne dobre hazačíčil celú noc. V nedeľu p. administrátora Štefana Medlen poslali k nemu s prosbou, že by odslúžil jednu sv. omšu; no on nemal kedy, nemal času. Prečo nenavštívil kat. kruh? Dobré by urobil, keď by sa vrátil zkrátka. S Bohom.

Fehér Lelkes.

NOVÉ MESTO nad Váhom.

Velactená Redakcia!

Už od dávna nebolo v našich novinách dačo sdelené o našom meste. Mesto toto je veľmi obchodné a s obyvateľmi rozličného náboženstva obývané. Dňa 22. jan. vydržoval r. katolícky spolok tanečnú zábavu, ku ktorej sa údovia spolku vo veľkom počte dostavili. Táto zábava nad očakávanie vypadla! bárs tento spolok už viac rokov účinkuje, po prvý raz tanečnú fašiankovú zábavu vydržoval; vstupné bolo od osoby 50 kr. od rodiny 150 kr., čistý výnos ku prospechu spolku zostal.

Zábava táto vydržovala sa vo veľkom hostinci pána Miffeka, ktorý čo úd spolku miestnosť zdarma prepustil a tak tiež našej kasse niečo usporil, za čo pánu Mífekovi v mene celého spolku úctive ďakujem a nech mu Pán Boh zaplatí. Vstupného sa sobralo 141 zl. 50 kr.. Výdavok (musika svetlo dekoracia) do hromady 76 zl. Vyvolené riaditeľstvo, ktoré z 18. údov pozostávalo, aj s pánom predsedom sa usnieslo, že 50 zl. do spolkovej kassy sa uloží a ostatnie sa dá chudobným žobrákom. S poníženou úctou zostávam služebník

ml. Ján Javorský.

Vyobrazenie.

Od jedného otca, od jednej matky pochádzajúce dve sestry jednakú výchovu dostaly, a predsa nesmýšľaly jednako. Väčšia dcéra bola pokorná a ponížená; mladšia bola roztopašná a nádherná. Staršia milovala ruženec, mladšia milovala krásne šaty. Rodičia obidve milovali. Ťažko privolili k tomu, aby staršia do kláštora vstúpila. Mladšia beží len za zábavou. V kláštore navštívila staršiu a sa pred ňou vychvaľovala, jako sa dobre zabáva. Staršia jej len to odpovedala: Na čo je to? Čo máš z toho? Pozor si daj, abys zle neobišia. Budz blažená, ale nezabudni, že zemská blaženosť je len do času, a veľmi ľahko nám obráti chrbát. Tento zjav predstavuje ct. čitateľom obraz tohoto čísla.

ODKAZY REDAKCIE.

Rukopisy nedávame nazpät a listy bez podpisu mena neberieme do povahy.

Vrele prosíme ctených spolupracovateľov a dopisovateľov „Krešťan“-a, aby ráčili dopisy v nedeľu, alebo pondelok poslať, ináč nemôžeme ich uvereniť v najbližšom čísle.

Trenčín. Št. Kukusa. Za kalendáre 2 zl. 40 kr. sme obdržali. — J. Janík. Vaše výborné riadky dopriali sme „Našej Nádeji“. Príďte si pre to číslo, v ktorom ich uverejníme. — Ján Bystrý v Očkove. Len o jedno očko by ste viac boli potrebovali. Vaša svokra sa vyhrážala, že od nej vystane, aj redaktorovi nedať. — Oslany. Vo vašom dopise bolo málo jadra, a veľa osočovania; tedy sme ho nemohli uverejniť. — Rud. Babrák v K. Veľmi múdro, len i ďalej tak. My sme si hneď mysleli, že aj váš otec musel byť taký výtečný muž, lebo však i príslovie hovorí, že jaký otec taký syn; jaké drevo, taký klyn; jaká matka taká Katka. Jablko nepadne ďaleko od stromu. — Lopašov. Nádej máme, že sa už tešíte takému zdraviu, že by ste sa i pod fázy úsmiali, keby ste ich mali. Veľmi nám je ľúto, že u vás nedostať v sklepe ani pera, ani černidlo. — Bielice. H. J. Teší nás, že je vám tak veselo, že si vyspevujete: Hej veselo, hosti — pečienek a vína dosti. Počkajte, však sa vy nebudete tak pachoriť, keď vám čerti dušu budú pražiť. — Ján Osek v Kr. Vy ste s tou záležitosťou tak pochodili, jako ten žid, ktorý provedal exekútorovi, že otec nenie doma, a keď mu exekútor povedal, že teda kasňu treba zapečatiť; on odvetil, že by vtedy otiec nemohol von vynsf. — K. L. Málo máte, málo dbáte. To sme už aj my zkusili, že boháč boháča zastane, chudobného nikto. Sytý ľuďnému neverí. — V. K. V Dub. Chudobný človek hotová opica. Veru kde nenie slaniny, tam nenie ani sadla; a neráz to tak býva, že pánske rúcho, a sedliacke brucho; a viac na mechu, nežli v mechu. V podobnom smysle si aj jeden sedliak spieval: Po vrchu lizu lizu (ulizany), a po spodku vši ma hryzú. — V Kostolany. Len si druhý kráľ tak jedajte. — Spolkár v Krakovancch. Nespúšťajte sa toho ducha. Všetko sa dá vynahradiť. Tie veci si nechajte na potáčku. — Orvište, O. Ch. Nezabývajte, že; Dievčiatku boháč, pleťácke koláč, darebákovi korbáč. Pýtate sa, či sme už na vás zabudli? D:čo sme zabudli, ba naopak ešte i to vieme, že ste od tamtoho roku zas o rok starší. — Dlhé Pole. Hovoríte, že ešte to by bolo treba! Nuž ja som doposiaľ najdlhšie držal svoj chrbát, a ešte i od tých som bol tupený, ktorí by boli mali keď aj nie vážiť, ale aspoň všimať si takú obetivavosť. — Rovné. Vy

ste pod istým škulavý, lebo veru veľmi krivo ste písali. — S. V. To vám verím, že keď človek k vám príde, tam ste blízko. — Oščadnice. Srdečné vďaky. Už sme si mysleli, že vo vašej obci ani černidla nedostať. Pán Boh zaplac. Tie drobnosti sa do Našej Nádeje šmikly. — V. H. v Jestrabi. Zakážte tomu vášmu chalanovi, aby nevykrikoval na staré osoby ženského pohlavia: Amen, amen, amen; zabil babu kameň. — Jozef Šiflikár. Keď vás bolí ucho, chyčte sa za brucho. To vy dobre viete, že dážd obyčajne tak dlho prší, kým neprestane. — V. Janovce. H. L. Nenasledujte vo figľovaní tú kuchárku, ktorá na otázku, že čo bude veriť, odpovedala: Kyslé na sladké; malý hrniec vo veľkom; — vodu na mäko a z raka klepetá. — Skupáň pod Skalou. Vy čudne zachádzate so žobrákmi. Dal ti už dakto? — Dal, No tak máš! — Dal ti už dakto? — Nedal. No tak ti ani ja nedám. Viete, jeden zo svätých Fraňov to povedal, že radšej dá 100 žobrákom almužnú, medzi ktorými je len jeden hodný. Jako by mal len jednému nedať, a snáď práve len by bol hodný. — Ján B. Voralberg. Obráťte sa na Vojtešský Spolok v Trnave. — Pobedim. Váš list sme osobne odovzdali písárni ľudovej strany. Z čiastky aj tie neporiadky expedicionálne sú na príčine, že bych sa rád čím skor vzdal redaktorstva, lebo pre zľú expediciu aj mne sa ujde nejedno grobianstvo, bárs ja som zodpovedný len za osnovu a obsah Krešťana. V Nižnej: Počkajte, aj na vás príde mráz, a to veľa ráz.

Spolu tu upozorňujeme ct. predplatiteľov na to, keď niekto nedostane noviny, nech listovne alebo na korešpondentnej karte nepýta druhé, lebo to je unošenie a i útraty, lež nech ide na poštu a osloví poštára, aby reklamoval noviny úradne on. To je povinný učiniť každý poštový úradník úplne za darmo. Keď by niektorý to nechcel urobiť, treba to napísať do žalobnej knihy, jaká musí byť na každej pošte, alebo v liste ho udať u poštovej direkcii. Ved to potom vykoná. Úradna reklamacia má ten osob, že poštári väčší pozor dávajú na novinky a nerozhadzujú ich tak ľahkomyslné

Krešťania!

kupujte len u krešťanov!

Budapešťianske obchodné zprávy.

1. Zboží. Pšenica (žito) banátske 10.75—10.20. Od Tisy 10.10—10.70. — Od Pešti 09.80—10.75. — Zadunajské 10.42—10.60.

Raž 7.95—8.10.

Jačmeň na krmenie 6.10—6.70. — Do pálenice 6.70—7.50. — Na pivo 7.70—8.80.

Oves 5.80—6.05.

Kukurica 5.50—5.60.

2. Múka.

0	1	2	3	4	5	6	7
16.80	16.20	15.60	15.10	14.30	13.70	12.70	11.20

	7½,	8
	3.60	6.00
- Otruby fajnové 3.95, grobovité 3.95.
3. Strovy. Veľká biela fizula 7.50. — Malá 7.75.
 Hrach 11.13. — Pšeno 04.75—5.00. Konopné semä 10.50—11.00.
4. Semä na sejbu. Červená datelina 45—55 zl. Staré semä 00—00 zl. — Lucerna 46—52 zl. — Baltacim 00.—00.00. — Muhar 6—6.25 zl. Ladník 11.50—.
5. Hyd a vajca. Kura 60 kr. — Sliepka 70 kr. — Kapán 1 zl. — Morka 0.00. — Krmená hus 2.60. — Kačka 1.20 zl. — Krmená kačka 2.90. — Vajca 7—8 kusov 20 kr., 46—47 kusov 1 zl.
6. Svine. Prasce 1 pár 120—180 kilov 54—58 kr. Staré, 1 pár 320—380 kilov 55—57 kr.
7. Telce. Živé 34—36 kr. kilo. Sekané mäso 00—00 kr. kilogram.
8. Masť a slanina. Sviňská v sudoch 58—69 zl. — Bielotabuľová 60—64 zl. (v troch kusoch). — Udená slanina 60—67 zl.
9. Remeň funtový od 14—18 kl. terey 142—144.
10. Kraviny vrázkované 5—6 kilové 170—175.
11. Tefaciny barnavé 10—13 kl. 390—420.
12. Potrava. Seno. Lúčne seno 2.00—3.00 kr. — Slama. Na postielanie 1.40 kr. — Žup 1.90 kr.

Dom na predaj.

V nitrianskej Chtelnici (Vittencz)

je na predaj jeden sklepený dom, ktorý je tak súci pre hospodára, ako i pre sklepnika, má aj maštale a pivnicu i gazdovský dvor a veľkú zahradu s výbornými ovocnými stromami, utešeno leží na hlavnom námestí. K domu aj role patria. To všetko sa za ľavnú cenu predá. Karol Bilek (Bpešť, Andrassy-út 75. 8.) alebo chtelnický pán farár posluží s vysvetlením.

Mestská lekáreň k „ČIERNEMU ORLOVI.“

Temešvár, vnútorné mesto, námestie sv. Juraja.

Založená 1735. Telefon 395.

Adressa telegrammu :

9-10

Mestská lekáreň, Temešvár.

Chýrečný aether proti lámke a lúpaniu

je najvýbornejším prostriedkom proti lámke, lúpaniu a iným reumatickým chorobám, proti trhaniu, boľasti nervov, pichaniu, bolesti zubov atď. Účinok je istý a chytrý, obyčajne po 1—2 natrení. Nesčíslné vdakočinenie to dokazujú. Cena fľaše 1 zl., cena fľaše na prábu 50 kr.

Vodka na prsá a na pľúca: Výtah z kolociera s vápnom fosforového kyslíku stal sa svetochýrnym následkom výborného výsledku, doposiaľ je neprekáteným prostriedkom hojajúcim, uľavujúcim a osilujúcim zvlášte pri kašli, somárskom hurute, pri zlých pľúcach, pri pľucovom hurute, pri zachripnutí atď. Veľa vdakočinení potvrdzuje istý výsledok tohoto prostriedku. Cena jednej fľašky 1 zl., fľašky na prábu 50 kr.

Krv čistiacie pilulky temešvárskej mestskej lekárne veľmi dobrú stolicu robia, ktorá chytré a prajné účinkuje bez toho, že by prameň m krčov bola, alebo aj v tej najmenšej miere nebezpečná bola, a preto tie pilulky odporúčame zvlášte pri tvrdej stolici, pri žalúdkovom hurute, pri zimnici, keď človek nemá chuti po jedle, a pri všetkých chorobách tak žalúdka, jako i brucha. Jedna škatuľka 21 kr., šesť škatuliek 1 zl. 5 kr.

Tieto vyprobované a za výborné uznané prostriedky dostať jedine v temešvárskej mestskej lekární, a len vtedy sú opravdivé sú li obdarené obrannou známkou a podpisom. A preto varujeme sa falšovaných a napodobňovaných falošných vecí.

Posielame s doberkou, alebo predbežným poslaním summy (i s pričinením 16 krajciarov na balíkovanie a poštové útraty) Objednané vyše 5 zl. franco

NEMOCNÝM L'UDOM POTECHA A POMOC

ktorí na stužkovú hlístu a na žalúdok trpia.

Stužková hlístu i s hlavou vyženie sa bez boľasti za šesť minút.

Ochranný znak.

Pravdivé dostať jedine v lekární JOZEFA SCHNEIDER v Rešici, hlavná ulica 6. (Dolnie Uhorsko). Za rýchly a bezboľastný istý účinok rukujem. Neškodí, bárs nenie stužkovej hlísty. Vek udať treba. Zákonne chráneno. Jedna škatuľka s doberkou 3 zl. 60 kr. Znaky stužkovej hlísty sú tieto: Bľadosť tvári, mútny zrak, svetlé prstene okolo očí, chudnutie, nečistý jazyk, netúženie po jedle, človekovi zle prichádza, vracal by a závrat má, veľa šľajmu, vpuchnutie tela, žalúdok je kyslý, záha páli, g-ganie, pichanie a boľasť v črevach, klopanie srdca, neriadne koluje krv, u ženských hlavy boľenie, náchylnosť k zronenosti, žiadanie smrti, zunoovanie života. — Ďalej dostať tu i všade v lekárnach Antonové tašky Schneiderové, ktoré sú ešte neprekátené z ohľadu účinku — Jedna škatuľka stojí 2 zl. 50 kr. Pri tuhej boľasti veľká škatuľka 4 zl.

Opravdivo dostať, jedine v lekární JOZEFA SCHNEIDERA v Rešici (Dolnie Uhorsko).

Vážna vec pre chorých na pl'úca.

Paríž. Bordeaux, Brussel 1897. čestný diplom, zlaté medaile

19-21

borový výťah

Patra Kautena

Účinnok je istý aj v tých najnebezpečnejších pádoch. Vela listov uznania od lekárov a vysoko postavených osob. Cena litra 25 zl., 1/2 litra 12 zl. 50 kr.; 1/4 litra 6 zl. 25 kr.

Opis zdarma. — Opravdivý len u dorabateľ'a.

Lekáreň: **Jána Beckera,**

ku sv. Trojici v Billéde (torontálska stolica.)

Americké vreckové hodinky.

Zovnútorne jako striebro sa skvejú; barva sa nikdy nezmení. Dobre idú, napravovať ich netreba, lebo vyprobované sa dostanú. Zakaiaľ zásoba trvá, cena

len 2 zl. 80 kr.

➔ **Neskôr viac budú stáť.** ➔

Dostať ich jedine u

Alexandra Polaka,

u hl. skladníka dielne na americké hodiny.

10-25

Budapešť, V. Kálmán u. 17. M.

Jediný domáci výrobok,

dostať ho

Tausig J. Budapešť VII/4 Csömöri u. 23/a 1. em. Fűredy L. Budapešť VII/4 Ovoda u. 24. sz.

Domáci výrobok.

Domáci výrobok.

Chýrečný 1998. č. najnovší popravený

24-30

VOLTOV KRÍŽ.

Takým osobám, ktoré križ nenosia,

VOLTOVÁ HVIZDA.

Defom a mladým ženám: *Voltové srdco.*

Voltový popravený križ miernym ale neprestajným magnetným elektrizovaním lieči nasledovné nemoci:

Lámka, trhanie, slabosť, bezsnivosť, chladnosť nôh a rúk zronenosť, bľadnicu, záduch, kŕče, otuhlosť, choroby kože a žalúdka histeria, hlavybolenie, kašeľ, zvonenie ucha, klopanie srdca, kolika atď.

Cena 1 zl. 80 kr.; čo poslali sa vopred, nákladné trovy my zaokryjeme. Cena Voltovho srdca 1 zl 50 kr.; s doberkou o 20 kr. viac; stužka 20 kr.

Predavačom ľavnejšia cena.

Kto chce spoľahlivú dobrú kosu mať, nech ju nekúpi nikde, zakaiaľ si nepýta cenník.

Jozefa Sohra

(v Somogy-Szille) o jeho

svetochýrnych kosach sv. Antona,

ktorý zdarma sa hocomu pošle

Každý nech prosí na poštovej karte.

Aspoň dakoľko z množstva poďakovacích listov:

Ctený pán Sohr! Pošlite mi 21 kosí, budú-li sa mi tak páčiť, ako tie dve, ktoré ste mi už poslali, potom znovu objednáam atď. Szá-pár (Veszprémm.). S úctou Fr. Pálffy, farár.

Ponížene prosím pána Urodzeného, že som tých päť kosí dostal a som spokojný som s nimi. Znovu prosím mi poslať 5 kusov, ale len tej istej jakosti, lebo ja len kosy

sv. Antona prijem. H.-Bugas (Biharská st.). A. Messer.

Urodzený Pane! Z úprimného srdca si Vás ctím a pozdravujem, že Ste i s naším vidiekom obznámili kosu sv. Antona. Nenachádzam slov, ktorými bych Vám dostatočne ďakovať mohol v mene celej Bukoviny, ktorá Vám to praje, aby Vás Boh čím dlhšie zadržal na žive čo dobrodinecu roľníctva.

Pán Boh pomáhaj! Mischvatz (Bukovina). Váš ctiteľ Anton Bartis.

Urodzený Pane! Poslaných 41 kosí som dostal, s ktorými hospodári sú nad mieru spokojní, a prosím Urodzeného Pána, mi znovu desať kosí poslať a 2 páry nástrojov na kovanie. — Sv. Jób, 23. mája roku 1898. Jozef Vas, roľník.

KATHREINEROVA

Kneippova
sladová káva.

Baběnko aj mne!

Najobľúbenejšia káva v pre mnohých rodin. — Od veľa rokov dokázala sa ona byť tým najvýbornejším doplnkom k obyčajnej káve. Lekári ju odporúčajú deťom, slabým, pri chorobách ne-vov, srdca a žalúdka čo jedinne zdravý dôdatok k obyčajnej káve.